

РЕЦЕНЗИЯ

от професор, доктор **ЕЛЕНА ИВАНОВА ГЕОРГИЕВА**

на материалите представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност професор в Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания (ИБЕИ) при БАН по специалност „Генетика“, шифър 01.06.06

На конкурса за „Професор“ по професионално направление 4.3. Биологични науки, научна специалност „Генетика“, за нуждите на секция „Мутагенеза от околната среда и генетична оценка на риска“ на отдел „Екосистемни изследвания, екологичен риск и консервационна биология“, обявен в ДВ брой 65/05.08.2014 и интернет страницата на Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания (ИБЕИ) при БАН се е явил един единствен кандидат: доц. доктор Елена Георгиева Тодоровска, на работа в АгроБиоИнститут към ССА.

1. Общи данни за кариерното и тематично развитие на кандидата

Доц. д-р Тодоровска участва в конкурса с 12 документа представени на хартиен и електронен носител, както и копия от научните и трудове. Научната продукция на кандидатката е изключително богата, съответства на профила на обявения конкурс и може да бъде обобщена както следва: общ брой научни публикации: 68, от които 3 по дисертационния труд; 31 - свързани с предходна хабилитация; 25 - по конкурса за заемане на академичната длъжност „Професор“ и 10 – невключени в предходни хабилитации и настоящия конкурс, от които 2 са оригинални и 8 обзорни научни статии. Общ брой научни съобщения: 3. Общ брой доклади и постери, представени на научни конференции симпозиуми, кръгли маси: 51. IF на цялата продукция е 15.179, а на рецензираните трудове по конкурса за „Професор“ - 5.876. Безспорно високо научно постижение на кандидатката е изолирането и функционалното характеризиране на два гена от растения и животни включени в GenBank на NCBI. Не на последно място заслужено висока оценка трябва да се даде за научно-приложните постижения на кандидатката, потвърдени с издадени сертификати от патетното ведомство в създаването на 3 линии царевица, резистентни към имидазол. От представените 68 публикации, на цялостна оценка ще бъдат подложени 25, тъй като от останалите 43 научни труда 3 са свързани с дисертацията на кандидатката, а 31 са включени в предходен конкурс за хабилитиране, т.е., 34 труда вече са получили своята оценка и те не подлежат на повторно рецензиране. За справка са представени и 10 научни статии невключени в предходни хабилитации и в настоящия конкурс, които според желанието на кандидатката, няма да бъдат рецензирани, но ще бъдат взети под внимание при цялостната оценка.

В настоящия конкурс д-р Тодоровска участва с 20 оригинални научни труда, като два са под печат с документ от редакцията, 4 обзорни статии и е автор на две глави от монографични разработки посветени на напредъка на медицинската генетика в постгеномната ера и по специално на структурно функционалната организация на митохондриалния геном и ДНК при човека публикувани в издание на МУ-София „Медицинска генетика в постгеномната ера“. Д-р Тодоровска е водещ автор в 6 публикации и 2 обзорни статии, втори автор е в 6 броя, трети, четвърти, пети и последен в 10. Всички свързани с конкурса трудове са публикувани в рефериращи се списания, като 13 са в списания с ИФ.

2. Кратки биографични данни и кариерно развитие на кандидатката

Д-р Тодоровска е родена на 07 Септември 1960 година в гр. Благоевград. През 1983 година завършва БФ на СУ "Св. Кл. Охридски" и придобива квалификация „Биолог, специалист по молекулярна и функционална биология" със специализация „Обща и промишлена микробиология". Започва работа като специалист в Института по генетично инженерство (ИГИ), Костинброд. През 1998 година, след успешно защитена дисертация на тема *“ДНК полиморфизъм при растения и бозайници”*, изработена под ръководството на акад. Ат. Атанасов и ст.н.с. д-р Калин Дудов, придобива образователната и научна степен „Доктор”, с научна специалност „Молекулярна генетика” (01.06.07). От 1999г. до 2007г. е научен сътрудник Іст. в АгроБиоИнститута, приемник на ИГИ, Костинброд. През 2008 се хабилитира и до момента е доцент в същия институт. От 2003г е ръководител на група „Функционална генетика – Житни“, към същия институт. Провела е няколко краткосрочни специализации в престижни чуждестранни институти в Англия; Белгия; Япония; Кипър и Полша. Трябва да подчертая, че цялостната експериментална и публикационна дейност на д-р Тодоровска е извършена в България, независимо от участието в научните и трудове на някои чужди учени и придобитите от специализациите умения. Всички специализации са тясно свързани с пряката и научна дейност и научно-изследователски интереси, а именно установяване на генетична идентичност (сортова идентификация), генотипиране, картиране и изолиране на гени отговорни за важни стопански признаци и заболявания при животни и човек, изследвания върху молекулярните механизми на регулация на растителния геном, микросателитни и други молекулни маркери в житни, подобряване качеството на фуражите и характеризирание на генетичните ресурси при житни.

3. Основни направления в изследователската работа на кандидатката и най-важни научни приноси

Проведените изследвания от д-р Тодоровска, както преди хабилитирането и така и след него са в пълно съзвучие с приоритетите на Европейските програми за задълбочаване познанията за екологичната адаптация и устойчивостта на житните култури с оглед запазване и разширяване на традиционните области на тяхното разпространение, поради непредвидимите флуктуации в климата, както и към изискването новите сортове да допринесат за увеличаване на адаптивността и устойчивостта в селското стопанство.

Приносите в научно-изследователската дейност на д-р Тодоровска, обхващат различни области на растителната и молекулярна генетика и според представената от нея класификация те условно са групирани в следните основни направления: 1 – „молекулни маркери за идентификация, генотипиране и изследване на генетичното разнообразие на растителни и животински генетични ресурси”, 2 – «проучвания върху механизмите на толерантност към абиотичен стрес (студоустойчивост и осмотичен стрес)»; 3 – «методи и подходи за *in vitro* култивиране и трансформиране на растения» и 4 – «изолиране на гени». Тези направления са насочени към разработване на теоретични и методични подходи за създаване на нови сортове, което е една важна стопанска задача от областта на генетиката. Приемам тази класификация, както и цялостната справка за приносите.

Направени са съществени приноси в установяването на молекулни маркери за характеризирание на растителни и животински генетични ресурси. С използването на

протеинови и ДНК маркери (*RAPD*, *AFLP*, *SSR*, *ISSR*, *SNP*) е проведено оригинално изследване за охарактеризиране на генетичните ресурси от български линии пшеница, царевица и ечемик. С оглед по-прецизна оценка нивото на хетерогенност кандидатката е провела обстоен анализ на вътресортната вариабилност на 5 български сорта обикновена пшеница от колекцията на Г. Тошево, създадени в периода 1981-1996г., с помощта на биохимични и 40 ДНК-микросателитни маркери, разпределени върху всички 7 хомеоложни групи (№ 1). В резултат тя е доказала 4 биотипа за сортовете Скития и Янтър и по 2 – за Кристал, Калоян и Пряспа. Сред анализиранияте биотипове, с по-добри хлебопекарни качества се открояват Янтър3, Пряспа, Калоян2, Скития4 и Кристал2 - факт, зависещ изключително от комбинациите на специфични алели в локусите за високомолекулните глутенини. Д-р Тодоровска е провела задълбочен анализ на нивото на вариабилност на 14 биотипа пшеница в 40 микросателитни локуси в генома на пшеницата, който е показал наличие на полиморфизъм в 37 от тях. Установената стойност за вероятност на идентичност на биотиповете е ясна индикация, че приложният набор от *SSR* маркери е достатъчен за получаване на уникален ДНК профил за всеки един от тях. Доказателство за този факт е, че с изключение на биотипове Янтър 1 и Янтър 2, всички останали могат да бъдат идентифицирани. С проведения микросателитен анализ също е намерен маркер за разграничаване на Пряспа1 от Пряспа2. Д-р Тодоровска намира, че наблюдаваното от нея по-високо ниво на генетично разнообразие на българската генетична плазма, селектирана преди 2000г., се дължи на по-високата хетерогенност на сортовете, създадени в периода 1925-2000г. Тя е представила важни резултати от анализа на генетичното разнообразие в 32 микросателитни локуси при 158 сортове и линии хексаплоидна пшеница от колекциите на Г. Тошево и CRAW, Gembloux, Белгия, които ясно показват, че най-висока генетична вариабилност се наблюдава във В генома на пшеницата, като най-голям брой алели са установени в 7-ма хромозома, доказателство за ниско ниво на селективен натиск върху нея (№ 5).

Друг принос с голяма приложна стойност са създадените от д-р Тодоровска алел-специфични маркери за идентифициране на алелни варианти в локусите за яровизация (*Vrn*), фотопериода (*Ppd*) и нискостъбленост (*Rht1* и *Rht8*) с цел изучаване ефекта на различните алелни комбинации върху някои елементи на добива и изкласяването при български сортове и линии пшеница. На основата на използването на диагностични алел-специфични молекулни маркери тя е определила алелните варианти в локусите за яровизация върху 5-та група хромозоми (*Vrn-A1*, *Vrn-B1* и *Vrn-D1*) и 7BS хромозома (*Vrn-B3*), фотопериодична реакция (*2D*) и тези за нискостъбленост - *RhtB1(4B)* и *Rht8(2D)* на сортове и селекционни линии обикновена пшеница от колекциите на Г. Тошево, Садово и ИФРГ, БАН. (№7 и №9). Създадена е база данни за алелните варианти в анализиранияте локуси за изследваните сортове и са идентифицирани алелните комбинации за всички анализирани генотипове пшеница. Базата данни може да бъде използвана от селекционери и фермери при планиране на кръстоски, с което ще се улесни селекцията на генотипове с желани адаптивни характеристики.

Д-р Тодоровска е установила важни маркери, асоциирани с по-високо ниво на студоустойчивост на български сортове хексаплоидна пшеница. Чрез анализ на микросателитни локуси върху дългото рамо на 5A, 5B и 5D хромозоми при 10 български и 5 чужди сортове пшеница от колекцията на Г. Тошево и Садово с дефинирани нива на

студоустойчивост кандидатката разкрива SSR маркер при най-студоустойчивите български сортове - Милена, Победа Садово 1 и чужди - Мироновская 808 и Безостая 1, върху 5AL хромозома. Идентифицираният алел може да се използва като маркер за ускорена селекция на генотипове с по-високи нива на студоустойчивост в бъдещи селекционни програми. При проучване на механизмите на толерантност към абиотичен стрес (студоустойчивост и осмотичен стрес) и значението на хромозома 5A в този процес, тя е създала хибриди на 3 чужди сорта с различна толерантност към измръзване със 7 български, а в теста за толерантност са използвани семена от F2 на еуплоидни и монозомни хибриди. Резултатите са показали различен ефект на хромозома 5A в зависимост от силата на стреса (№ 12 и 19). По същество това са първите сериозни резултати по дефиниране нивото на студоустойчивост на Български сортове пшеница.

На основата на прилагане на 33 SSR и 3 ISSR маркери д-р Тодоровска е установила интрогресия на геномни сегменти от близки и далечни родственици на твърдата пшеница (род *Triticum* и род *Aegilops*) в бекросни линии, получени в резултат на междувидови хибридизации и е определила ефективността на пренос на чужд генетичен материал (№13). Най-висок процент интрогресии от тетраплоидните културни видове в генома на твърдата пшеница на основата на SSR маркерите е установен в сорт Прогрес, което е предпоставка този сорт да бъде включван в селекционни програми, за създаване на нови сортове с повишена толерантност към биотичен и абиотичен стрес; за целите на биологичното земеделие и за по-нататъшно повишаване на генетичното разнообразие при твърдата пшеница.

Д-р Тодоровска е изследвала и генетичния потенциал на български сортове твърда пшеница да преодоляват негативните последици от водния дефицит, предизвикан от осмотичен стрес. В този анализ тя е включила 4 зимни сорта, от които един стар български Апуликум 233 (A233) и една линия Д6189. Кандидатката е приложила модифициран от нея метод за измерване депресията в растежа на прорастъци, индуцирана от прилагането на високо концентрирани разтвори на глюкоза в качеството на осмотик. Двугодишните изпитвания на 5-те генотипа на основата на този метод са показали, че с най-добра толерантност към обезводняване на ниво прорастъци се характеризира старият български сорт А233, а с най-слаба - сорт Гергана. С най-нисък коефициент на депресия се отличават хибридни комбинации с участие на най-толерантния родител А233, т.е. понасят по-добре обезводняването във фаза покълване (№20).

За доказване на възможността за приложение на вече установени маркери свързани с QTL за стабилност на мембраната върху 7AS хромозома при зимна хексаплоидна пшеница кандидатката е провела генотипиране с 2 SSR маркери (*wmc603* и *Barc108*), свързани с QTL в колекция, включваща линии, получени от кръстоски с толерантния румънски сорт Извор, няколко румънски и български сортове и линии хексаплоидна и твърда пшеница (№6). От проведеня анализ е направен важен извод а именно, че алели специфични за толерантния сорт Извор, определящи по-високата стабилност на мембраната му в условия на стрес – воден дефицит се откриват само в линии, получени от кръстоски, включващи този сорт. Тези алели не се установяват в останалите Румънски и Български сортове и линии.

Висока оценка заслужават и едни от първите молекулярни изследвания за характеризиране на българските линии и сортове царевица проведени в България от доц. Тодоровска. В този аспект е направена задълбочен анализ на 34 фенотипни показатели и

биохимична характеристика на основните резервни протеини – зеини на 3 мутантни линии царевица (ФМ 4662, К 4640Б и ХМ 78-136) и техните изходни форми (В73 и В37) взети от Института по царевицата, гр. Кнежа (№18). Установено е високо ниво на фенотипна вариабилност в голям брой признаци в мутантните в сравнение с изходните линии. По-голям брой фенотипни различия са наблюдавани между мутантните линии ФМ 4662 и К 4640Б и тяхната изходна форма. Намерено е по-високо индуцирано разнообразие в зеиновия спектър на 2 от мутантните линии - ФМ4662 и ХМ78-136. Установените белтъчни маркери за разграничаване на мутантните от изходните линии са от изключително значение за селекцията и семепроизводството при царевицата.

Секвенирането на важни гени при царевицата, участващи в отговора към абиотичен стрес – засушаване и воден дефицит позволява установяване нивото на толерантност. В тази връзка кандидатката е провела частично секвениране на ген, кодиращ *MYB-likeE1* (*MYBE1*) транскрипционен фактор в 26 толерантни и чувствителни линии царевица от колекциите на Сърбия и Института по царевицата, гр. Кнежа (№14). Сравняването на секвенциите на анализирани линии, с тези на чувствителната към засушаване американска линия В73, е показало наличие на няколко мутации, като една от установените мутации представлява транзиция (А→G), която довежда до замяна на аминокиселината триптофан в аланин. Тази уникална мутация се открива само в толерантните сръбски линии царевица Т3, Т5, Т6, Т7 и Т8, но не и в останалите линии от сръбската, българската селекция и от Panzea database.

За достоверно и бързо генотипиране доц. Тодоровска е разработила бърз и евтин метод за едновременна флуоресцентна амплификация на голям брой локуси в единична полимеразна верижна реакция (мултиплексен PCR), при използване на селектирани комбинации от праймери за микросателитни локуси с неприпокриващ се обseg на алелно вариране. Преимуществото на този метод се изразява в значително съкращаване на времето и консумативите за генотипиране на популация (ХМ87-136 x В37), състояща се от 192 дихаплоидни линии за картиране на QTLs при царевицата (№15).

Заслужават внимание и висока оценка изследванията на д-р Тодоровска върху генетичното разнообразие на оригинални структурни мутанти ечемик създадени чрез класически мутагенез (йонизираща радиация) и селекция. С прилагането на две ДНК маркерни системи AFLP и SSR е изследвано нивото и стабилността на унаследяване на индуцираните мутации в генома на серия от структурни мутанти (№11). Резултатите са показали ниско ниво на генетична вариабилност от порядъка на 0.49% в мутантните линии. Използваният мутаген е индуцирал два типа мутации - точкови и къси инсерции/делеции на ДНК сегменти, които не нарушават интегритета на геномите на анализирани структурни мутанти и се унаследяват стабилно в потомствата им, което поставя въпроса за по-нататъшно включване на тези линии в изследвания за чувствителност/толерантност към абиотичен стрес(№11).

Обект на генотипиране в изследванията на доц. Тодоровска са и други важни за националното ни стопанство селскостопански култури – *домат* и *малина*.

Проведено е оригинално изследване за характеризиране на генетичната вариабилност на подбрани образци български генотипове домати. Генотипият анализ разкрива ниско ниво на генетично разнообразие при тази култура. Най-ясно е изразена генетичната дистанция между линиите ИЗК Аля и Л984 (общо 63 полиморфизми) и между ИЗК Аля и Л1116 (общо 55

полиморфизми). Сред анализиранията група образци ИЗК Аля се откроява с 20 уникални алели и най-високо съдържание на ликопен. Тези характеристики определят по-нататъшното използване на този генотип в хибридизационните програми (№ 17).

Кандидатката е провела задълбочен генетичен анализ и на различни български сортове малина и чрез AFLP е намерила маркери за идентифициране на част от анализиранияте генотипове, на диви популации малина от два различни в географско отношение района в Анадола (№4). За оценка на генетичното разнообразие са изследвани 12 популации с 40 праймери от които са подбрани 4, продуциращи високо полиморфни профили. Намерена е висока генетична вариабилност, която може да бъде обяснена със съществуващото разнообразие във вида, обусловено от начина на размножаване и кръстосаното опрашване. Проучването предоставя информация за липса на сходство между дивите популации и един от широко използваните комерсиални сортове - Heritage.

Друг важен раздел в научната дейност на д-р Тодоровска представляват изследванията на генетични ресурси от селскостопански животни, крави и овце, с ДНК маркери (SSR).

На основата на панел от 11 SSR маркери доц. Тодоровска е направила оценка на генетичното разнообразие на популациите на Родопско късорого и Сиво говедо с цел установяване на вътре- и междупородната вариабилност (№2). Изследването е показало високо ниво на генетично разнообразие и при двете породи, както и сравнително високи нива на хетерозиготност. Въпреки това е налице слабо изразена тенденция към хетерозиготен дефицит, който е по-висок при Родопско късорого говедо, най-вероятно в резултат на инбридинг. Това са първите съобщения в страната на ниво ДНК за оценка на вътре- и междупородното разнообразие. Двете популации могат да бъдат използвани като резервоар на ценни алели в развъдните програми. С цел избягване на инбридинга, изследванията на кандидатката акцентират и върху възможността на базата на получената молекулярно-генетична информация да бъде разработена селекционна програма за подбор на родителски двойки по най-отдалечените в генетично отношение животни (№3).

От д-р Тодоровска са проведени и първите молекулярни изследвания при 2 местни породи овце (Медно-червена шуменска и Каракачанска) със 6 SSR маркери показващи по-високи нива на генетично разнообразие и хетерозиготност в Медно-червена шуменска порода в сравнение с Каракачанска (№16). Независимо от малкия брой маркери, изследването предоставя ценна информация за състоянието на генетичното разнообразие и връзките между двете местни породи овце в България.

Друго голямо направление в изследванията на д-р Тодоровска е свързано с развитието на биотехнологични подходи за създаване на нови форми растения с подобрани стопански качества. В хода на тези изследвания е изпитано влиянието на факторите: композиция на средата и продължителност на култивиране върху *in vitro* отговора на антерни култури от 19 генотипа български пипер (*Capsicum annuum* L.) (№10). Анализите са показали, че 6 сорта, 6 линии и 3 хибрида продуцират директно ембрия 35-40 дни след инокулиране. Констатирано е, че по-дългото култивиране (40 дни) на индукционна среда и последващото прехвърляне на ембрията на регенерационна среда, води до получаване на най-много регенеранти. Такива са получени от 4 линии, 6 сорта и един хибрид. Показано е, че комбинацията от индукционна и регенерационна среда и продължителността на култивиране върху индукционна среда са от изключителна важност за индуциране на ембриони и регенерирането им до цели растения.

За първи път доц. Тодорова успява да изолира и охарактеризира и два гена, като единият е от културен вид ечемик, сорт Себастиан Hvdr4 (JF796131.1), с дължина 250АК, включващ се в отговора на воден дефицит, а другия е кДНК (KF410817.1) на ген, кодиращ актин от немускулен тип (*RvAct1*) от вида *Rapana venosa*, обитаващ Черноморския басейн. Тези резултати обогатяват световната ДНК бази данни и разкриват възможности за използването им в бъдещи експресионни анализи.

4. Оценка и значимост на получените от кандидатката резултати, членство в международни и национални научни органи

Важен показател за значимостта и актуалността на проблемите, предмет на изследователската работа на кандидатката, е представената от нея справка за цитируемостта. Спрямо SCI общия брой цитирания на д-р Тодоровска в международни, чуждестранни и реферирани български списания, в монографии и дисертации е **259** (в това число 22 в книги, 17 в дисертации и 1 в US патент). Почти половината от цитиранията са в списания с IF. Включената в конкурса за заемане на академичната длъжност „Професор” продукция е цитирана в **89** източника, от които **56** са в списания с IF; 5 – чуждестранни монографии, 5 – дисертации и 13 - реферирани списания без IF. Научната продукция и постижения на д-р Тодоровска са цитирани многократно в редица високо индексирани авторитетни международни и специализирани списания. Широкият отзвук, който тези данни са намерили в международен и национален план ми дават основание да дам отлична оценка на получените от доц. Тодоровска резултати. Например, тя е провела не само оригинално изследване, а може би единствения задълбочен анализ в България за охарактеризиране на селекционни линии пшеница получени чрез междуродов пренос на генетичен материал на основата на протеинови, RFLP, AFLP и микросателитни анализи. Установените маркери за междуродов пренос са от полза при селектиране на нови транслокационни линии пшеница с подобрени стопански качества. Създадената от кандидатката база данни за алелните варианти в анализираниите микросателитни локуси заслужава най-висока оценка. Тези данни могат да бъдат използвани както за научни цели, така и в практиката, при планиране на кръстоски между изследваните сортове и линии, което във висока степен ще улесни селекцията на генотипове с желани характеристики. Всички приноси на д-р Тодоровска са с оригинален научен и научно-приложен характер и напълно отговарят на шифъра на обявения конкурс по генетика.

Д-р Тодоровска е член на УС на COST Action 853 (European Co-operation in the field of Scientific and Technical Research), на УС на COST Action 863 “Euroberry Research: From Genomics to sustainable production, quality and health” и на УС COST Action 863 “TRITIGEN”. Член е на Научния съвет на АгроБиоИнститут, София и на Научния съвет на Института по памука и твърдата пшеница, Чирпан. Член е също така на Съюза на учените в България – секция „Биохимия, биофизика и молекулярна биология”.

5. Подготовка на кадри и учебно-педагогическа дейност

От 2003 година до момента д-р Тодоровска е ръководител на група «Функционална генетика - Житни» към АгроБиоИнститута. От представените документи е видно, че тя има сериозни отговорности и ангажименти, както по организацията на групата, така и за нейното научно направление и развитие. Освен преките си научни ангажименти д-р Тодоровска е

включена и в учебна дейност. През 1996, 1997 и 1998 години е ръководила интернационален курс от упражнения по молекулярна генетика в АБИ и в гр. Пловдив на студенти и магистри по растителни биотехнологии под егидата на ICGEB, Trieste, Italy и в рамките на програма TEMPUS. През 2012г. е водила упражнения по „Генно и клетъчно инженерство” за магистри към БФ, СУ „Св. Климент Охридски”. Била е научен ръководител на 5 дипломни работи за получаване на магистърска степен към БФ, СУ „Св. Кл. Охридски”, 1 –ЛТУ, София и научен консултант на 3 дипломни работи при ВСИ, Пловдив. Научен консултант е на 6 успешно защитени дисертации за присъждане на образователна и научна степен „Доктор”. От 2012г. е ръководител на 2-ма докторанти за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“.

6. Участие в научни проекти и други дейности на кандидата

Впечатляващ е броят от международни и национални проекти, договорни задачи с български и чуждестранни фирми в които кандидатката участва като изпълнител, ръководител и координатор, факт който показва голямото значение на нейните разработки. Доц. Тодоровска е ръководител и координатор в 8 колаборативни проекти; участник е в 5 международни проекта по европейските рамкови програми; ръководител, координатор и изпълнител е в 8 национални проекта, и е ръководител на 3 пакета в 2 проекта със значителен финансов принос към бюджета на АгроБиоИнститута.

Д-р Тодоровска е зам. главен редактор на *Journal Biotechnology and Biotechnological Equipment* (IF=0.760) закупено от английската издателска верига Francis & Taylor. Има и издателска дейност в издаването на книга „Plant GEM Albena 2008.

7. **Заключение.** Единственият кандидат явил се за участие в конкурса за професор обявен от ИБЕИ-БАН, е доц. д-р Елена Тодоровска. Тя е високо ерудирана личност и има определен профил на научни разработки в номенклатурната област на конкурса. Представя се с ясно определени приноси, имащи фундаментална и подчертана приложна насоченост, с достатъчно голям брой значими публикации и резултати сравними с тези в напредналите страни. Притежава изключително голям изследователски, експериментален и организационен опит в областта на растителните биотехнологии, молекулярната биология и генетика. Нейните изследвания са насочени към създаването с методите на генното инженерство на подобрени сортове стопански растения и към идентифицирането на маркери за генотипирането им. В тези области тя е постигнала безспорни успехи. Резултатите и представляват принос както в българската, така и в световната теория и практика. Трябва да подчертая, че научно-приложната дейност на д-р Тодоровска запълва една голяма празнина в областта на генотипирането на културните растения и животни, която задача стои много остро пред българското земеделие и пред структурите на земеделското министерство. Тази дейност заслужава най-висока оценка. Наукометричните показатели на кандидатката напълно удовлетворяват и дори превишават изискванията на Закона за академичното развитие в РБ, Правилника за неговото приложение и вътрешните Правилници на БАН и Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН за заемане на научната длъжност „Професор”, поради което **убедено препоръчвам** на уважаемото Научно жури и на Научния съвет на ИБЕИ-БАН да ѝ го присъдят.

21.11.2014
София

Рецензент:

/проф. д-р Елена Георгиева/